

L'AMC edita el seu primer manual de museologia, *La il·luminació als museus*

L'edició i presentació del primer número del Manuals de Museologia de l'AMC ha estat una de les activitats més destacades fetes per l'AMC al llarg del 2012. *La il·luminació als museus* és el primer d'aquests manuals i recull bona part de les ponències presentades a les I Jornades Tècniques sobre Museus, «La il·luminació als museus», organitzades per la Xarxa de Museus de les Terres de Lleida i Aran i el Museu de Lleida: diocesà i comarcal (Museu de Lleida, 3 i 4 de novembre de 2010), amb el suport de la Direcció General del Patrimoni Cultural.

Amb aquest primer número s'enceta aquesta nova proposta editorial de l'Associació de Museòlegs de Catalunya, que neix amb la voluntat d'oferir als professionals dels museus un repertori de mètodes, criteris i respostes concretes per facilitar la pràctica de la professió. La col·lecció es planteja com a complement, i alhora resultat, de jornades i cursos de formació i del reciclatge continuat, i pretén aportar coneixements actualitzats sobre temàtiques monogràfiques molt diverses i des d'àmbits professionals molt heterogenis que conflueixen en els

processos de musealització, exposició i gestió del patrimoni.

L'AMC ja disposava d'eines per difondre la reflexió crítica, la recerca, les experiències i les aportacions al voltant de la museologia i la museografia, la més destacada aquesta mateixa revista *Mnemòsine. Revista catalana de museologia*. Amb els Manuals de Museologia es fa un pas més enllà, que respon a un dels objectius fundacionals de l'Associació de Museòlegs de Catalunya: estimular el reciclatge permanent dels seus professionals, oferint o facilitant formació especialitzada, bé per iniciativa pròpia, bé fomentant i establint contactes i col·laboracions amb universitats, museus, institucions i entitats públiques o privades que també apostin pels estudis en museologia i museografia.

No és la primera vegada que l'AMC emprèn una iniciativa d'aquest tipus. L'any 1997 es va editar un primer manual que, amb el títol genèric de *Ponències*, recollia les intervencions d'un seminari dedicat a la taxació i les assegurances d'objectes museístics. Era una proposta que unia la

formació presencial, en el marc d'un seminari organitzat llavors per l'AMC, amb l'edició de les ponències i les aportacions que s'hi havien fet. La proposta de Ponències volia, com ara, facilitar eines d'aprenentatge pràctic i oferir als tècnics dels museus un repertori de mètodes, criteris i respostes concretes a les necessitats quotidianes que es produeixen en l'exercici professional.

Des de llavors, i fins ara, aquesta mateixa voluntat s'ha vist ampliada amb l'organització de seminaris, cursos i jornades, o bé sumant-se a iniciatives d'altres. La museologia i la museografia, com a disciplines professionals, necessiten el suport i el coneixement de molts altres àmbits. Estar al dia i facilitar, de manera molt pràctica, els criteris mínims per a un correcte exercici de la professió implica establir punts de trobada amb moltes altres disciplines i coneixements. Alhora, cal establir uns protocols mínims que ajudin a normalitzar i donar coherència a una professió encara jove i en vies d'evolució.

Per posar a l'abast dels professionals els coneixements més actualitzats, hem apostat una vegada més per la suma amb tercers. Les jornades i els cursos de formació que emprenen diverses institucions aporten i afavoreixen la difusió de les noves pràctiques i els nous coneixements, però alhora també són un esforç que no sempre és possible traduir en formats més permanents. Pensem que la iniciativa dels uns i l'interès dels altres poden fer viable el futur de la col·lecció Manuals de Museologia.

Així s'ha fet en l'edició d'aquest primer manual, dedicat a la il·luminació als museus i editat amb el suport de l'Oficina de Patrimoni Cultural de la Diputació de Barcelona.

La influència decisiva de la il·luminació en la conservació i la presentació de les obres d'art, com també en l'ambientació de l'espai expositiu, accentua la necessitat que el personal tècnic dels museus assoleixi una formació bàsica sobre la qüestió, en la mesura que –directament o indirectament– la il·luminació és present en la seva activitat diària. La il·luminació és una disciplina transversal en el treball museogràfic que afecta els conservadors, els conservadors-restauradors, els responsables de manteniment i els professionals que acostumen a dur a terme la seva feina en espais expositius, siguin museògrafs, dissenyadors d'exposicions, arquitectes, comissaris o professionals de la il·luminació. Donar resposta a noves necessitats formatives va ser un dels objectius de les jornades.

Els articles del *Manual* permeten conèixer i aprofundir en conceptes tècnics i bàsics sobre la llum i les seves particularitats físiques, les fonts d'il·luminació i les tipologies de lluminàries actuals. Alhora, aporten elements de reflexió sobre l'evolució dels sistemes d'il·luminació en els museus al llarg de les últimes dècades, i defineixen bases metodològiques i criteris generals per facilitar el disseny correcte d'un projecte d'il·luminació amb l'equilibri necessari entre la preservació i la presentació, entre la conservació i l'exposició.

L'obra ha estat coordinada per Albert Velasco, conservador del Museu de Lleida: diocesà i comarcal, i per Miguel Ángel Rodríguez Lorite, director de l'empresa Intervento. Recull articles de Raquel Puente, doctora en enginyeria industrial i professora de l'Escola Tècnica d'Arquitectura de Madrid; Joaquim Adell, enginyer d'il·luminació; Cristina Camps, responsable d'Erco Il·luminació; Fernando Muñoz, arquitecte i responsable del departament de disseny d'Intervento, i Miguel Ángel Rodríguez. L'edició del manual ha anat a cura d'Elisenda Casanova, tècnica del Consorci del Patrimoni de Sitges i membre de la Junta Directiva de l'AMC, i d'Albert Velasco, també coordinador de l'obra. Se n'ha fet una edició de set-cents exemplars.

El llibre es va presentar públicament el 18 de juliol de 2012 al Palau Moja de Barcelona, amb la presència dels coordinadors de la publicació i del director general de Patrimoni. Posteriorment, s'han fet altres presentacions, el 21 de juliol al Museu de Lleida, i l'última el 21 de setembre, al Museu d'Art Modern de Tarragona. Així mateix, i dirigida a tècnics, dissenyadors i il·luminadors, el 12 de novembre l'Associació Professional de Dissenyadors de la Il·luminació i l'Agència de Suport a l'Arquitectura de Barcelona (AABB) van organitzar una jornada sobre il·luminació museogràfica, en la qual es va presentar el Manual de l'AMC. L'acte va tenir lloc a la seu de l'AAAB a Barcelona.

La publicació es ven a un preu reduït per als socis de l'AMC. Així mateix, s'han ofert, segons preveu el conveni de col·laboració, un determinat

nombre d'exemplars a la Diputació de Barcelona perquè els distribueixi als museus de la seva demarcació. Un nombre similar d'exemplars s'han cedit a la Generalitat de Catalunya perquè en faci la distribució a la resta de museus catalans, de manera que arribin a tots els museus i centres patrimonials de Catalunya. També s'han establert contactes amb diferents llibreries especialitzades perquè disposin d'exemplars del *Manual de museologia*, amb la finalitat d'oferir-los a altres professionals o públic interessat. També es pot adquirir al web de l'Associació de Museòlegs.

